

Tillgänglighetsprogram

För Hultsfreds kommun

2007 - 2008

En kommunal handlingsplan
med FN:s standardregler som grund, för delaktighet
och jämlikhet för alla människor, oavsett typ eller
omfattning av funktionsnedsättning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehållsförteckning.....	1
Förord.....	2
Inledning.....	3 - 4
FN:s standardregler.....	4 - 7
Handikappbegrepp.....	8 - 9
Gällande lagstiftning.....	9 - 10
Syfte, Vision.....	10
Mål.....	10 - 11
<i>Handlingsplan</i>	
<i>Policy med åtgärdsförslag.....</i>	12 - 40
Organisation.....	41
Arbetsmetod.....	41 - 42
Uppföljning.....	42
Utvärdering – revidering.....	42
Referenslitteratur.....	43 - 44
Organisation-gruppsammansättning.....	44 - 46
Slutsatser.....	43

Förord

I Hultsfreds kommun arbetar vi på många sätt för att öka tillgängligheten för alla.

Tillgänglighet är inte bara en fråga om att undanröja de hinder som finns i den fysiska miljön.

Det handlar också i allra högsta grad om bemötande, att se varje människa som den resurs den är i samhället.

För att kunna arbeta effektivt med tillgänglighetsfrågor behövs det en grund att stå på och en plan för framtiden. En sådan grund är ett tillgänglighetsprogram som omfattar alla kommunens verksamheter.

Vi har gått ifrån begreppet "Handikappolitiskt program" för att i stället använda oss av "Tillgänglighetsprogram" eftersom vi tycker att det är just tillgänglighet som programmet tar upp.

Ett stort antal människor har varit delaktiga i revideringen av programmet. Såväl kommunal personal som medlemmar i kommunens olika handikapporganisationer. Det har varit ett bra samarbete som bådär gott för det framtida arbetet i kommunen även när det gäller andra frågor.

Bo Bergman
Kommunalråd i Hultsfreds kommun

INLEDNING

Mycket har gjorts för att förbättra situationen för människor med funktionsnedsättning men det är långt ifrån tillräckligt. Generellt sett har människor med funktionsnedsättning sämre levnadsvillkor än andra. Vardagen är ofta full av hinder, som gör att man inte själv kan bestämma över sitt liv.

I ett jämlikt samhälle utestängs inte vissa grupper från att delta bara för att miljön hindrar dem. Det är problem som går att lösa, ofta på ett enkelt sätt.

Okunnighet och rädsla, attityder, bemötande och fördomar försvårar ofta möjligheterna för människor med funktionsnedsättning. Följderna blir att man får lösa enkla, vardagliga problemsituationer på egen hand, vilket tar på både tid och krafter. Alternativet är att avstå från det man skulle vilja göra.

Här har kommunen ett stort ansvar – kommunen har i uppdrag att tillhandahålla viss grundläggande service och att ge alla medborgare jämlika levnadsvillkor. Kommunens resurser måste fördelas utifrån medborgarnas behov vilket i praktiken innebär att fördelningen ibland blir olika eftersom människor har olika behov.

- EN DEL BEHÖVER MER FÖR ATT FÅ LIKA MYCKET -

Människor med funktionsnedsättning behöver i regel mer samhällsstöd än andra för att uppnå jämlika levnadsvillkor. Det stödet får aldrig betraktas som en förmån, det är en rättighet som kommunen är skyldig att tillhandahålla.

Under 1990-talet har många reformer genomförts som ökat kommunernas ansvar för människor med funktionsnedsättning. Det är kommunaliseringen av särskolan och de särskilda omsorgerna för personer med utvecklingsstörning, ÄDEL-reformen inom äldreomsorgen, psykiatrireformen och handikapp-reformen med ny lagstiftning på området, bl.a. LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) samt FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Alla reformerna har inneburit ett ökat ansvar för kommunerna när det gäller människor med funktionsnedsättning.

En målmedveten, systematisk planering som successivt gör samhället jämlikt och delaktigt för människor med funktionsnedsättning, är nödvändig. Målet ska vara att handikappaspekter ska vävas in som en naturlig del i all kommunal planering och i alla verksamheter. Tillgänglighetsprogrammet i Hultsfreds kommun har arbetats fram med handikapprörelsen som samarbetspart och syftar till att leva upp till FN:s standardregler.

FN:s STANDARDREGLER

År 1993 antog FN:s generalförsamling FN:s 22 standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Syftet med reglerna är att säkerställa att funktionshindrade får samma rättigheter som andra medborgare.

Reglerna består av principiella ståndpunkter om staternas ansvar och ger handikappolitiska riktlinjer och rekommendationer om en "miniminivå". Sverige var starkt drivande vid framtagandet av dessa regler i FN, vilket bidragit till att reglernas inriktning stämmer väl överens med svensk handikappolitik.

Standardreglerna är inte juridiskt bindande utan ett politiskt och moraliskt åtagande som Sverige förbundit sig att följa. Reglerna ska gälla i hela samhället och användas som riktlinjer för handikappolitiska åtgärder på alla samhällsnivåer – stat, landsting, kommuner, näringsliv, organisationer m.fl.

Ur förordet till den svenska översättningen:

"Det finns en klar överensstämmelse mellan innehållet i reglerna och målet för den svenska handikappolitiken. För Sveriges del är det naturligt att ha FN:s standardregler som utgångspunkt i det pågående handikappolitiska arbetet och vi kommer att aktivt verka för att omsätta reglerna i praktisk handling."

EN NATIONELL HANDIKAPPOLITISK PLAN

I regeringsförklaringen 1999 slog regeringen fast att hindren för funktionshindrades rätt att delta fullt ut i samhället ska rivas. Detta kräver att handikappolitiken successivt förändras och bedrivs ur ett demokratiskt perspektiv. FN:s standardregler ska vara vägledande i den handikappolitiska planeringen för ett jämlikt samhälle för alla.

Riksdagen antog den 31 maj 2000 propositionen *"Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken"*. Beslutet innebär ett viktigt steg för den svenska handikappolitiken och målet är att handikapperspektivet ska genomsyra alla samhällssektorer.

FN:s 22 standardregler är indelade i tre grupper på följande sätt:

Regel 1- 4

FÖRUTSÄTTNINGAR för delaktighet och jämlikhet

1. Ökad medvetenhet

Staterna bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

2. Medicinsk vård och behandling

Staterna bör ansvara för att medicinsk vård och behandling finns tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

3. Rehabilitering

Staterna bör se till att rehabilitering erbjuds för människor med funktionsnedsättning för att kunna uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

4. Stöd och service

Staterna bör garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende i det dagliga livet och utöva sina rättigheter.

Regel 5-12

HUVUDOMRÅDEN för delaktighet och jämlikhet

5. Tillgänglighet

Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har, skall staten

- a) införa handlingsprogram som gör den fysiska miljön tillgänglig för dem och**
- b) se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.**

6. Utbildning

Staterna bör erkänna principen om lika möjligheter till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen.

7. Arbete

Staterna bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättning så att de skall kunna utnyttja sina mänskliga rättigheter, särskilt rätten till arbete. Såväl på landsbygden som i städerna måste de ha lika möjligheter till produktivt och inkomstbringande arbete.

8. Ekonomisk och social trygghet

Staterna är ansvariga för att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och tillräckliga inkomster.

9. Familjeliv och personlig integritet

Staterna bör främja möjligheten för människor med funktionshinder att leva familjeliv. De bör främja deras rätt till personlig integritet och se till att lagar inte diskriminerar människor med funktionsnedsättning när det gäller sexuella relationer, äktenskap och föräldraskap.

10. Kultur

Staterna skall se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor.

11. Rekreation och idrott

Staterna skall vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra.

12. Religion

Staterna skall uppmuntra åtgärder som syftar till att skapa jämlika möjligheter för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

Regel 13-22

GENOMFÖRANDE av delaktighet och jämlikhet

13. Kunskap och forskning

Staterna tar det yttersta ansvaret för att kunskap om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning samlas in och sprids och också för att stöd ges till forskning på alla områden, inklusive det som är till hinder i deras liv.

14. Policy och planering

Staterna skall se till att handikappaspekterna beaktas i alla relevanta policysammanhang och i planering på riksnivå.

15. Lagstiftning

Staterna har ansvaret för att det skapas en rättslig grund för åtgärder som leder till delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.

16. Ekonomisk politik

Staterna har det ekonomiska ansvaret för nationella handlingsprogram och åtgärder som skall tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

17. Samordning

Staterna är ansvariga för att nationella samordningskommittéer eller liknande organ inrättas, som säkerställer att handikappfrågor samordnas.

18. Handikapporganisationer

Staterna bör erkänna handikapporganisationers rätt att representera människor med funktionsnedsättning på riks-, regional och lokal nivå. Staterna bör också erkänna handikapporganisationernas rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor.

19. Personalutbildning

Staterna är ansvariga för att det på alla nivåer finns lämplig utbildning för all personal som deltar i planeringen och genomförandet av program och service för människor med funktionsnedsättning.

20. Nationell granskning och utvärdering

Staterna är ansvariga för fortlöpande granskning och utvärdering av nationella program och tjänster för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

21. Tekniskt och ekonomiskt samarbete

Stater, både industri- och utvecklingsländer, har ett ansvar för att tillsammans förbättra levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna.

22. Internationellt samarbete

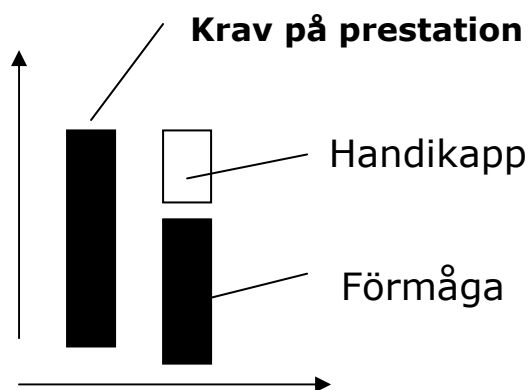
Staterna skall aktivt delta i internationellt samarbete när det gäller åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

HANDIKAPPBEGREPP

Människor med funktionsnedsättning får inte betraktas som en särskild grupp i samhället, vars behov ständigt blir till nya problem som ska lösas i särskild ordning. Funktionsnedsättningar är en eller flera naturliga och oundvikliga variationer hos en befolkning och finns alltid att räkna med.

Funktionsnedsättning kan dock bli ett hinder för att leva ett bra liv på samma villkor som andra människor. Målet måste vara att samhället ska göras tillgängligt för alla, genom att reducera samhällets krav på prestationsförmåga.

Begreppet handikapp kopplas ofta till individens förmåga snarare än till dess verkliga innebörd – SKILLNADEN MELLAN MILJÖN OCH INDIVIDENS FÖRMÅGA. De handikappande konsekvenserna av en funktionsnedsättning beror alltså på i vilken miljö personen lever eller befinner sig i.

(bild ur "Gator för alla", Kommentus Förlag)

Världshälsorganisationen (WHO) skiljer mellan begreppen impairment, disability och handicap, vilka motsvaras av de svenska uttrycken skada, funktionshinder och handikapp.

Skada en faktisk skada, sjukdom eller annan störning i den fysiologiska, psykologiska eller anatomiska funktionen.

Funktions-Nedsättning den begränsning i personens förmåga som blir följden av skadan.

Handikapp den begränsning som skadan eller funktionsnedsättningen innebär för en person i hans dagliga liv.

- **HANDIKAPP ÄR ALLTSÅ INTE EN EGENSKAP HOS EN PERSON** -

En person är handikappad om hon eller han har ett varaktigt funktionshinder och möter betydande svårigheter som en följd av funktionshindret och brister i miljön eller samhällsförhållandena. Handikappet är beroende av den kultur och den sociala miljö individen befinner sig i – en person kan vara handikappad i vissa situationer och miljöer men inte i andra.

GÄLLANDE LAGSTIFTNING

Samhällets policy när det gäller handikappområdet uttrycks på många sätt, bl.a. i lagstiftning, förordningar, föreskrifter och rekommendationer från statliga verk.

De rättigheter som människor med funktionsnedsättning har regleras i såväl special- som generell lagstiftning. Utbildning, sjukvård, politiska rättigheter m.m. återfinns i huvudsak i generell lagstiftning som omfattar alla människor, medan särskilda insatser regleras i speciallagstiftningen.

Det finns idag ett stort antal lagar, förordningar och insatser för att säkra rättigheter och intressen för människor med funktionsnedsättning och på olika sätt tillgodose ekonomiska och praktiska behov. Den svenska lagstiftningen står i stort i överenskommelse med FN:s standardregler.

Lagstiftningen är omfattande och berör många olika områden. Bland de viktigaste lagarna är de som reglerar individuellt stöd i vardagliga situationer. Här ligger Sverige långt fram när det gäller stöd och service samt ekonomiskt bistånd.

Dels finns de generella lagarna **Socialtjänstlagen (SoL)**, **Skollagen** och **Hälsovårdslagen (HSL)**, dels de mer specialdestinerade lagarna som **Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS)**, *Lagen om assistans (LASS)*, handikappanpassning av bostad, hjälpmedel, bilstöd etc.

Ur kommunens perspektiv finns det ett flertal lagar som i olika utsträckning reglerar kommunens verksamhet på handikappområdet. Dessa lagar är bl.a.:

Socialtjänstlagen

Skollagen

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Plan- och bygglagen

Arbetsmiljölagen

Bibliotekslagen

Kommunens tillgänglighetsprogram kan ses som ett lokalt komplement till, och tolkning av den nationella policyn och lagstiftningen på handikappområdet.

En förteckning över lagar och förordningar på handikappområdet återfinns på Handikappombudsmannens hemsida:
<http://www.handikappombudsmannen.se>

SYFTE

Syftet med att upprätta ett tillgänglighetsprogram är:

- **att införliva handikappaspekter i det kommunala beslutsfattandet**
- **att ge vägledning vid planering, beslut och genomförande av insatser**
- **att undanröja hinder för människor med funktionsnedsättning**
- **att öka kunskapen och stimulera intresset för handikappfrågor**
- **att förebygga och bekämpa diskriminering av personer med funktionshinder**
- **att öka samarbetet mellan kommun och handikapporganisationer**

VISION

Hultsfreds kommun skall vara ett föredöme i tillgänglighet.

MÅL

*** Mångfald**

Människors lika värde är grundläggande utgångspunkt för hur samhället ska utformas.

Hultsfreds kommun ska utforma samhället med mångfald som grund, där människor i alla åldrar med funktionsnedsättning kan medverka i utvecklingen och nå full delaktighet och jämlikhet i samhällets gemenskap.

*** Funktionshinderperspektiv**

Alla samhällsfrågor och verksamheter i kommunen rör i något avseende människor med funktionsnedsättning. Hultsfreds kommuns "handikappolitik" ska inte vara skild från något politiskt område.

Funktionshinderperspektivet ska ingå som en naturlig och integrerad del i varje verksamhet, så att människor med funktionsnedsättning garanteras delaktighet och jämlikhet.

***Tillgänglighet – anpassning**

En funktionsnedsättning blir ett handikapp först när individen möter brister i en miljö eller verksamhet.

Tillgänglighet i lokaler, verksamheter, information och bemötande omfattar alla medborgare, oavsett typ eller omfattning av funktionsnedsättning.

I Hultsfreds kommun ska frågan om tillgänglighet genomsyra alla verksamheter.

Tillgänglighets- och användbarhetsaspekter ska beaktas vid all ny-, om- och tillbyggnad av all fysisk miljö.

*** Finansieringsprincipen**

Samhällets resurser måste fördelas utifrån medborgarnas behov.

Jämlika levnadsvillkor kräver ibland att resurserna fördelas olika. I

Hultsfreds kommun skall kostnader för anpassningsåtgärder budgeteras såväl långsiktigt som kortsiktigt.

Handlingsplan

för

Hultsfreds kommun

Policy och åtgärdsplan

2007 - 2008

Ökad medvetenhet

FN:s standardregel nr 1

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall aktivt verka för ökad medvetenhet i samhället när det gäller människor med funktionsnedsättningar, deras rättigheter, behov och möjligheter.
- Hultsfreds kommun skall inom sitt verksamhetsområde förmedla kunskap till alla förtroendevalda, ledare och anställda, för ökad medvetenhet om människor med funktionsnedsättning och deras levnadsvillkor, rättigheter, behov och möjligheter.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 1.1

Alla förtroendevalda och all kommunal personal skall få minst en hel dags grundläggande utbildning, som leder till ökad medvetenhet om människor med funktionsnedsättning. Utbildningen skall vara anpassad efter verksamhetsinriktning

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Start 2003 och därefter årligen ingå i alla kompetensutvecklings- och utbildningsplaner.

Finansiering

Ordinarie budgetram för personalutbildning/utveckling

Åtgärd 1.2

I skolans arbetsplaner skall ingå särskilda utbildningsinsatser t ex temadagar för att öka medvetenheten och kunskapen hos barn, elever, ledare, pedagoger samt all övrig personal om människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Rektor i samarbete med handikapporganisationerna

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 1.3

Kommunen skall upprätta en databaserad kunskapsbank med information om handikappfrågor. Kommunen skall framställa en informativ folder till allmänheten som beskriver vilka resurser för personer med funktionsnedsättning som kommunen ansvarar för.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samråd med socialnämnden och andra berörda nämnder/styrelser.

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram ev projektmedel

Åtgärd 1.4

Kommunstyrelsen skall stödja AssistCenter i uppbyggnad och utveckling av en informations- och rådgivningscentral.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Ordinarie budgetram ev. projektmedel.

Åtgärd 1.5

Kommunen skall aktivt medverka till att öka medvetenheten och kunskapen om osynliga och mindre vanliga funktionsnedsättningar.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med AssistCenter och Handikapprörelsen.

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 1:6

Kommunen skall verka för att öka medvetenheten i samhället när det gäller personer med funktionsnedsättning genom att använda hemsidan, almanackan och andra informationsblad för att informera om åtgärder som vidtas.

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Medicinsk vård och behandling

FN:s standardregel nr 2

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall verka för att medicinsk vård och behandling finns tillgänglig för alla människor med funktionsnedsättning.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 2.1

Hultsfreds kommun skall initiera samverkan med landstinget. Människor med omfattande behov av insatser från flera specialister och huvudmän, skall erbjudas en samordningsansvarig kontaktperson.

Ansvarig

Socialnämnden

Tidplan

Påbörjas 2006

Finansiering

När utrymme i budgeten medges.

Rehabilitering

FN:s standardregel nr 3

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun verkar aktivt för att kommuninvånare får tillgång till den habilitering och rehabilitering de behöver.
- Hultsfreds kommun som arbetsgivare skall vara ett föredöme när det gäller förebyggande arbetsmiljöarbete, arbetsanpassning och arbetsinriktad rehabilitering.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 3.1

En ekonomisk kalkyl skall upprättas för att visa på den samhällsvinst som blir resultatet av att man rehabiliterar människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Personalkontoret i samverkan med övriga nämnder och styrelser.

Tidplan

Start 2006 med kontinuerlig uppdatering.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 3.2

Hultsfreds kommun som arbetsgivare skall utveckla rutiner för samordnad handläggning av olika rehabiliteringsaktörer.

Ansvarig

Personalkontoret i samverkan med övriga nämnder och Styrelser.

Tidplan

Påbörjas 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Stöd och service

FN:s standardregel nr 4

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till den enskildes oberoende och möjligheter att utöva sina mänskliga och demokratiska rättigheter.
- Hultsfreds kommun skall erbjuda individuellt utformat stöd och service och verka för att personer som har behov av stöd och service skall ha avgörande inflytande på utformningen.

Åtgärd 4.1

Kvalitetssäkra tillgången till ledsagare och kontaktpersoner.

Kommunen skall verka för att höja statusen för ledsagare och kontaktpersoner så att tillgången till dessa resurser ökar.

Ansvarig

Socialnämnden

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 4.2

Kommunen skall verka för att yrkesgruppen personliga assistenter skall få en högre status, genom en positiv marknadsföring av yrket. Undersöka möjligheterna att starta 2-årig KY-utbildning i kommunen.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 4.3

Kommunen skall lägga upp en plan för kontinuerlig fortbildning av personliga assistenter.

Ansvarig

Socialnämnden

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 4.4

Utreda förutsättningarna för försöksverksamhet med personliga ombud för personer med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Socialnämnden

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Tillgänglighet

FN:s standardregel nr 5

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall göra den fysiska miljön tillgänglig för **alla** människor oavsett typ eller omfattning av funktionsnedsättning.
- I Hultsfreds kommun skall frågan om tillgänglighet genomsyra alla verksamheter.
- Hultsfreds kommuns information skall göras tillgänglig på alla stadier och utformas så att **alla** människor har möjlighet att tillgodogöra sig den.
- Hultsfreds kommun skall beakta tillgänglighets- och användbarhetsaspekter vid all ny-, om- och tillbyggnad av all fysisk miljö.
- Hultsfreds kommun skall aktivt verka för tillgång till kunskap, respekt och insiktsfullt stöd oavsett funktionsnedsättning.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 5.1

Utveckla specifik kompetens/kunskap och handikappsamverkan kring byggprocessen.

Dokumenterad tillgänglighets- och användbarhetsaspekt skall bifogas byggnadslovet vid all ny-, om- och tillbyggnad av all fysisk miljö.

Ansvarig

Miljö- och byggnadsnämnden

Tidplan

Start 2006 och fortlöpande

Finansiering

Byggherren

Åtgärd 5.2

Inventering av kommunens information angående tillgänglighet och rutiner.

Ansvarig

Alla kommunala förvaltningar och verksamhetsområden i samarbete med AssistCenter.

Tidplan

Påbörjas 2006.

Åtgärd 5.3

Kommunen skall vara uppdaterad med användbar teknik, för att ex hörselskadade skall ges möjlighet till ostörd kommunikation med kommunens tjänstemän. Samarbete med hörselvårdskonsulenten.

Åtgärd 5.4

I alla offentliga lokaler skall råda mobiltelefonrestriktioner. Information skall ske såväl muntligt som skriftligt och vara tydlig och väl synlig.

Åtgärd 5.5

Kommunen skall kontinuerligt göra en översyn av all elektronisk i utrustning i sina fastigheter. Vid utbyte och nyinstallation av belysning i offentliga lokaler skall målet vara att belysning av lågstrålande typ används.

Tvinnade kablar av typ Fk för att reducera magnetfält skall alltid användas.

Åtgärd 5.6

Inventera ljudnivån i offentliga lokaler och vid evenemang av olika slag, samt tillämpa fastställd mall för högsta tillåtna decibel.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Ansvarig

Miljö- och Byggnadsnämnden

Tidplan

Start 2006 med kontinuerlig uppföljning.

Åtgärd 5.7

Anpassning av kommunens tillgänglighetsprogram till lättläst, stor stil, ljudkassett.

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Så snart kommunfullmäktige antagit tillgänglighetsprogrammet.

Finansiering

Ordinarie budgetram ev. projektmedel

Åtgärd 5.8

Kommunen skall vid all upphandling bevaka att allergianpassade produkter väljs och att tillgänglighet alltid beaktas ur alla perspektiv. Checklistor med riktlinjer skall upprättas.

Ansvarig

Kommunstyrelsen/
inköpsansvariga.

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 5.9

Nyproduktion av bostäder skall basanpassas och följa de senaste rönen.

Ansvarig

Miljö- och byggnadsnämnden

Tidplan

Start 2006 och fortlöpande

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 5:10

Inventering av kollektivtrafiken,

Ansvarig

inbegripet information, hållplatser mm.
Förslag till förbättringar.

Kommunstyrelsen i samarbete
med Länstrafiken, kommunala
handikapprådet och
LOTS-gruppen.

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 5.11

Inventering av enkelt avhjälpna
hinder för att kunna åtgärda dem
innan 2010 enligt Plan- och bygglagen.
Inventeringarna skall även omfatta
nödutgångar så att utrymning kan ske
på ett tillförlitligt sätt även för personer
med funktionshinder.

Ansvarig

Miljö- och byggnadsnämnden
Tekniska kontoret i samråd
med Räddningstjänsten.

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 5.12

Centrala medel skall avsättas årligen
för åtgärder som syftar till ökad
tillgänglighet för människor med
funktionsnedsättning.
Dessa medel skall "öronmärkas" och
beslut om användningsområde tas
i samråd med KHR.

Ansvarig

Kommunfullmäktige

Tidplan

Start 2006 och därefter årligen.

Finansiering

Budgeteras årligen.

Åtgärd 5.13

Inventering av handikapparkeringar
i kommunen, såväl i de centrala
delarna som vid bostadsområden.
Sprida information på framtagna karta,
där gatunamnen finns med,
i broschyrform och via Internet.

Ansvarig

Miljö- och byggnadsnämnden
i samarbete med AssistCenter.

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 5.14

Allergianpassning av förslagsvis en trappuppgång vid nybyggnationen vid musikskolan.

Vid varje framtida kommunal nybyggnation bör minst en trappuppgång vara allergianpassad. Även utemiljöerna bör allergianpassas.

Ansvarig

Miljö- och byggnadsnämnden
Hultsfreds bostäder

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 5.15

Utredning om städning ur Allergisynpunkt samt Kartläggning av fukt- och Mögelsituationen i skol- och barnomsorgslokaler.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 5.16

Allergironder skall genomföras en gång/år i kommunens skol- och barnomsorgslokaler.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden.

Tidplan

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 5:17

Snöröjning bör ske på sådant sätt att snövallar inte hindrar framkomligheten för rörelsehindrade och synskadade.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Utbildning

FN:s standardregel nr 6

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall skapa förutsättningar för utbildning på lika villkor på grundskole- och gymnasienivå och inom vuxenutbildning/högskola.
- Hultsfreds kommun ska se till att alla elever har snabb och god tillgång till anpassat pedagogiskt material och arbetshjälpmiddel.
- I Hultsfreds kommun skall alla utbildningar, inom grund- och gymnasieskolan samt inom vuxenutbildningen och högskolan, ha kunskap om funktionsnedsättning som naturligt inslag i den ordinarie utbildningen och integrerat i olika ämnen.
- I Hultsfreds kommun ska alla skolor och utbildningar vara tillgängliga för **alla** människor oavsett typ eller omfattning av funktionsnedsättning.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 6.1

I skolans arbetsplaner skall ingå särskilda utbildningsinsatser, t.ex. temadagar, för att öka medvetenhet och kunskaper hos barn, elever, ledare, pedagoger samt all övrig personal om människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden.

Tidplan

Påbörjas 2006 och årligen.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 6.2

Inventering av utemiljön vid kommunens skolor/förskolor med förslag till åtgärder/förbättringar.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med kommunala handikapprådet och AssistCenter.

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 6.3

Mobiltelefonrestriktioner skall införas på kommunens alla skolor.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 6.4

Hultsfreds kommuns skolplan skall tydligt behandla frågor som rör elever med funktionsnedsättning. Rutiner skall utarbetas för stöd, hjälp och samverkan för att barnets utvecklings- inlärnings- och utbildningsmöjligheter skall optimeras.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden

Tidplan

Kommande revidering av kommunens skolplan.

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 6.5

Alla elever skall ha möjlighet att delta i de aktiviteter som anordnas i samband med utbildning, ex idrottsdagar, studiebesök, resor mm. Kvalitetssäkra tillgången till extra resurser såsom ledsagare o dyl.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden.

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Arbete

FN:s standardregel nr 7

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun som arbetsgivare skall skapa förutsättningar för att människor med funktionsnedsättning skall ha samma möjligheter som andra till ett produktivt och inkomstbringande arbete.
- Hultsfreds kommun skall stödja och stimulera aktivt arbetsmiljöarbete för att säkerställa att redan anställda med funktionsnedsättning kan behålla sina arbeten.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 7.1

I all introduktion av nyanställda skall kommunen se till att de erhåller goda grundkunskaper om människor med funktionsnedsättning beträffande behov, möjligheter och bemötande.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Start 2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 7.2

Kommunen skall kartlägga antalet arbetslösa/icke sysselsatta personer med funktionsnedsättning inom Hultsfreds kommun. Kartläggningen bör även åskådliggöra åldersfördelningen.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Länsarbetsnämnden.

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Ekonomisk och social trygghet

FN:s standardregel nr 8

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun verkar för att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och goda levnadsvillkor med tillräckliga inkomster för att leva ett självständigt liv.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 8.1

Hultsfreds kommun skall tillförsäkra alla människor med funktionsnedsättning social trygghet och goda levnadsvillkor.

Ansvarig

Alla nämner och styrelser.

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Familjeliv och personlig integritet

FN:s standardregel nr 9

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun respekterar rätten att bilda familj och främjar möjligheterna för människor med funktionsnedsättning att leva familjeliv.
- Hultsfreds kommun skall möjliggöra för människor med funktionsnedsättning att få ett bra socialt liv och att rätten till personlig integritet främjas.
- Hultsfreds kommun verkar aktivt för att människor med funktionsnedsättning inte diskrimineras när det gäller sexuella relationer, äktenskap och föräldraskap.

Åtgärdsförslag**Åtgärd 9.1**

En informativ sammanställning av de former för stöd, kvalitativt och kvantitativt, som utgår till familjer där föräldrar eller barn med funktionsnedsättning ingår. Kartläggningen skall också omfatta stödformer till anhöriga/närstående.

Ansvarig

Socialnämnden i samverkan med Landstinget.

Tidplan

Påbörjas 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 9.2

En övergripande handlingsplan bör tas fram för att främja möjligheten för människor med funktionsnedsättning att leva ett bra liv med livskvalitet.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 9.3

Kommunen tillhandahåller möjligheten till att få hjälp och stöd när det gäller personlig integritet, sexuella relationer, äktenskap, föräldraskap och övergrepp av olika slag.

Ansvarig

Socialnämnden i samverkan med Landstinget.

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram för personalutbildning/utveckling

Kultur

FN:s standardregel nr 10

- Hultsfreds kommun skall arbeta för att **alla** människor kan delta i kulturlivet på lika villkor.
- Hultsfreds kommun skall aktivt verka för att information om kulturella aktiviteter är tillgänglig så att **alla** människor kan tillgodogöra sig den.
- Hultsfreds kommun skall främja den fysiska tillgängligheten i miljöer där kulturell verksamhet bedrivs.

Åtgärd 10.1

Hultsfreds kommun skall vid all annonsering och information om kulturevenemang noga ange arrangemangets tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning. Så långt det är möjligt skall information

Ansvarig

Kommunstyrelsen, alla kulturarrangörer, andra berörda.

Tidplan

även kunna fås i anpassad form.

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 10.2

Inventering av tillgängligheten vid Hultsfredsfestivalen, i samarbete med AssistCenter och handikapprörelsen.

Ansvarig

Rockparty

Tidplan

2006 och framåt

Finansiering

Rockparty, ev projektmedel.

Åtgärd 10.3

Inventering av tillgängligheten i miljöer för publika arrangemang samt friluftsområden.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med AssistCenter

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 10.4

I kommunens ordinarie kulturutbud skall ingå aktiviteter som är anpassade för människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 10.5

Hultsfreds kommun skall kartlägga behov och utbud av anpassad litteratur såsom lättläst, stor stil och talböcker. Förslag till förbättringar.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden i samarbete med Handikapporganisationer.

Tidplan

Pågår

Finansiering

Ordinarie budgetram

Rekreation och idrott

FN:s standardregel nr 11

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall arbeta för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra.
- Hultsfreds kommun skall verka för att människor med funktionsnedsättning kan delta i idrotts- och föreningsliv samt nyttja idrotts- och rekreationsanläggningar på lika villkor som andra.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 11.1

Vid all annonsering och information om idrotts-, fritids- och turistevenemang skall arrangemangets tillgänglighet noga anges. Så långt det är möjligt skall informationen kunna fås i anpassad

Idrotts- och rekreationsaktiviteter skall vara tillgängliga för människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Påbörjas 2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Åtgärd 11.2

Hultsfreds kommun skall erbjuda ledsagarservice vid idrotts- och rekreationsarrangemang.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samverkan med socialnämnd och arrangörer.

Tidplan

2006 och kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgettram

Åtgärd 11.3

Inventering av tillgängligheten vid stränder, hotell, idrotts- och rekreationsanläggningar, fritidsgårdar mm.

Förslag till förbättringar.

Ansvarig

Kommunstyrelsen
i samarbete med AssistCenter

Tidplan

Påbörjas 2006

Finansiering

Ordinarie budgettram

Åtgärd 11.4

Handikappanpassade badplatser iordningställs i kommunen.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Projektmedel

Åtgärd 11.5

Utredning av särskilt kommunalt stöd till föreningar som prioriterar tillgänglighet och integrering av människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgettram.

Åtgärd 11.6

Kommunen skall initiera samverkan med landstinget gällande idrottsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgettram.

Åtgärd 11.7

Kommunen skall stödja projekt som syftar till att integrera människor med funktionsnedsättning i kommunens föreningsliv.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Fortlöpande

Finansiering

Ordinarie budgettram.

Åtgärd 11.8

Kommunen skall skapa trädgårdsanläggningar/parker som är tillgängliga för alla människor oavsett typ eller omfattning av funktionsnedsättning.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samverkan med socialnämnden, kommunala handikapprådet och AssistCenter.

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgettram.

Religion

FN:s standardregel nr 12

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall uppmuntra åtgärder som syftar till att skapa jämlika möjligheter för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

Åtgärd 12.1

Kommunen skall aktivt verka för att kunskap om tillgänglighetsfrågor sprids i de kyrkliga samfundet. En speciell dag bör anordnas med information om tillgänglighet.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samråd med kommunala handikapprådet.

Tidplan

Kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 12.2

Religiös litteratur skall kunna fås i anpassad form.

Ansvarig

Barn- och utbildningsnämnden.

Tidplan

Kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Kunskap och forskning

FN:s standardregel nr 13

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun strävar efter att ta till sig nya rön och forskningsresultat och ansvarar för att kunskaperna om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning sprids.
- Hultsfreds kommun uppmuntrar forskning och verkar aktivt för samverkan med universitet och andra myndigheter/organisationer för att öka kunskaperna om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 13.1

Kommunen skall uppmuntra till att personer med funktionsnedsättning anställs för att arbeta med datainsamling och forskning i handikappfrågor.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med AssistCenter.

Tidplan

2006 och fortlöpande

Finansiering

Ordinarie budgetram

Policy och planering

FN:s standardregel nr 14

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall se till att handikapperspektivet ingår naturligt i alla policysammanhang och i all planering.

Åtgärd 14.1

Checklistor skall upprättas, med uppgifter om vilka tillgänglighetsåtgärder som krävs i olika sammanhang. Kommunrevisorerna bör ha med denna aspekt vid revideringar av verksamheterna.

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser/bolag i samarbete med lokala handikapprådet.

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Lagstiftning

FN:s standardregel nr 15

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall se till att den lagstiftning som tillgodoser funktionshindrade människors rättigheter efterlevs.

Åtgärd 15:1

Hultsfreds kommun skall för att stärka den enskildes rättssäkerhet arbeta efter aktuella riktlinjer, utvärdera myndighetsbeslut och uppmuntra laglighetsprövning.

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser

Tidplan

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram.

Ekonomisk politik

FN:s standardregel nr 16

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall i sina beslut sträva efter att den kommunala verksamheten bidrar till att skapa lika möjligheter till delaktighet och jämlika levnadsvillkor för **alla** människor.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 16.1

Hultsfreds kommun skall beakta att alla ekonomiska beslut i den kommunala verksamheten bidrar till att skapa jämlika levnadsvillkor och möjligheter för alla människor, med eller utan funktionsnedsättning.

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser/bolag

Tidplan

Start 2006 och fortlöpande

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 16.2

Kriterierna för bostadsanpassnings-

Ansvarig

åtgärder skall noga ses över och anpassas för att även omfatta människor med elöverkänslighet och deras bostadssituation.

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 16.3

Kommunen skall utreda möjligheten att tillsätta en speciell funktion, som har till uppgift att söka ekonomiska medel, vara behjälplig med ansökan o dyl.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med AssistCenter

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Samordning

FN:s standardregel nr 17

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun ansvarar för att handikappfrågor samordnas lokalt.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 17.1

Ledamöterna i Kommunala handikapprådet skall få utbildning i tillgänglighetsfrågor, kommunala beslutandeprocesser, ritningsgranskning m.m.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 17.2

Hultsfreds kommun skall initiera och utveckla samarbetsformer med externa organisationer på kommunal, regional och global nivå i frågor som rör tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.

Ansvarig

Alla styrelser/nämnder/bolag

Tidplan

2006 och kontinuerligt.

Finansiering

Ordinarie budgetram

Handikapporganisationer

FN:s standardregel nr 18

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall nyttja handikapporganisationernas kunskap i ett nära samarbete på alla nivåer inom kommunen.
- Hultsfreds kommun skall verka för att stärka handikapprörelsens ställning, såväl praktiskt som ekonomiskt.

Åtgärdsförslag**Åtgärd 18.1**

Hultsfreds kommun skall stärka kommunala handikapprådets roll, och förtydliga den organisatoriska tillhörigheten genom att KHR ges en mer aktiv roll och funktion inom kommunen.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

Klart 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 18.2

Hultsfreds kommun skall verka för att människor med funktionsnedsättning erhåller information om de lokala handikapporganisationerna.

Ansvarig

Kommunstyrelsen i samarbete med handikapporganisationerna

Tidplan

Kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgetram

Åtgärd 18.3

Hultsfreds kommun skall ge kommunala handikapprådet i uppdrag att årligen granska nämnder/styrelser/bolags handlingsplaner.

KHR skall årligen sammanställa en övergripande rapport över kommunens arbete med tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet.

Ansvarig

Kommunfullmäktige

Tidplan

2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Personalutbildning

FN:s standardregel nr 19

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun ansvarar för att förtroendevalda, ledare och anställda får grundläggande utbildning om människor med funktionsnedsättning, deras levnadsvillkor, behov och möjligheter.
- Hultsfreds kommun ansvarar för att personal som arbetar med handikappfrågor har adekvat utbildning för uppgiften.

Åtgärdsförslag**Åtgärd 19.1**

Hultsfreds kommun skall se till att kunskap om människor med funktionsnedsättning alltid ingår

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser/bolag och utbildningsanordnare

naturligt och integrerat i all ordinarie förtroendemannautbildning och i all ledar- och personalutbildning.

inom kommunen.

Tidplan

2006 och årligen ingå i alla kompetensutvecklingsplaner.

Finansiering

Ordinarie budgetram för personalutbildning-utveckling.

Åtgärd 19.2

All kommunal personal, som i sitt arbete möter människor med funktionsnedsättning, ska erhålla utbildning i bemötandefrågor och bemötandeprocesser.

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser/bolag

Tidplan

2006 och årligen ingå i alla kompetensutvecklingsplaner.

Finansiering

Ordinarie budgetram för personalutbildning/utveckling.

Åtgärd 19.3

Hultsfreds kommun skall genomföra riktade utbildningsinsatser till anställda med personalförsörjningsrekryteringsansvar och till representanter i samverkansgrupper. kompetensutvecklingsplaner.

Ansvarig

Alla nämnder/styrelser/bolag

Tidplan

2006 och årligen ingå i alla Kompetensutvecklingsplaner.

Finansiering

Ordinarie budgetram för personalutbildning-utveckling.

Nationell granskning och utvärdering

FN:s standardregel nr 20

- Hultsfreds kommun ansvarar för regelbunden och systematisk granskning, uppföljning och utvärdering av verksamheter och tjänster i kommunens arbete för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.
- Hultsfreds kommun ansvarar för att tillgänglighetsprogrammet följs upp och utvärderas kontinuerligt.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 20.1

Kommunens tillgänglighetsprogram skall följas upp, utvärderas och revideras år 2008.

Ansvarig

Kommunstyrelsen, kommunala handikapprådet.

Tidplan

2008 och därefter vart tredje år.

Finansiering

Ordinarie budgettram.

Åtgärd 20.2

Hultsfreds kommun skall årligen i ordinarie planeringsprocess utvärdera och revidera sina handlingsplaner med åtgärdsförslag för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet.

I samband med revisorernas granskning av de kommunala verksamheterna skall även genomförandet av tillgänglighetsprogrammet granskas.

Ansvar

Alla styrelser/nämnder/bolag i samverkan med revisorerna.

Tidplan

Kontinuerligt

Finansiering

Ordinarie budgettram

Tekniskt och ekonomiskt samarbete

FN:s standardregel nr 21

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall underlätta kontakter mellan kommunala verksamheter, näringslivet och utbildningsanordnare i kommunen/regionen och organisationer i andra länder.

Åtgärdsförslag

Åtgärd 21.1

I allt samarbete och utbyte med näringsliv och organisationer, såväl lokalt som globalt, ska handikappaspekter beaktas och tydligt framgå.

Ansvarig

Alla styrelser/nämnder/bolag

Tidplan

Start 2006

Finansiering

Ordinarie budgetram

Internationellt samarbete

FN:s standardregel nr 22

Hultsfreds kommuns policy

- Hultsfreds kommun skall delta aktivt i internationellt samarbete kring åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.
- Hultsfreds kommun skall genom olika EU-projekt och tillsammans med internationella samarbetspartners och vänortsorganisationer utveckla samarbetet på handikappområdet.

Åtgärdsförslag**Åtgärd 22.1**

I allt samarbete och utbyte med andra länder, skall handikappaspekter beaktas och tydligt framgå.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Tidplan

2006 och fortlöpande

Finansiering

Ordinarie budgetram

ORGANISATION

Beslutet att revidera kommunens tillgänglighetsprogram år 2005/06 antogs i samband med att kommunfullmäktige antog det ursprungliga programmet 2003. AssistCenter har innehaft ansvaret för arbetet med revideringen.

STYRGRUPP

Kommunstyrelsens arbetsutskott har haft den politiska ledningen för projektet.

PROJEKTGRUPP

En projektgrupp bildades med uppgiften att leda, planera och sammanställa det löpande arbetet.

ARBETSGRUPPER

Tre olika arbetsgrupper bildades, bestående av representanter från handikapprörelsen.

Grupperna har träffats 4 gånger för uppgiften att lägga fram förslag till mål, inriktning och åtgärder för revideringen av handlingsplanen.

ASSISTCENTER

AssistCenter har från början drivit frågan om att upprätta ett tillgänglighetsprogram i kommunen och har sedan haft en betydande roll vid framtagandet och revideringen av detsamma.

ARBETSMETOD

Nulägesanalys

Det ursprungliga tillgänglighetsprogrammet skickades ut till kommunens olika verksamhetsområden i november 2005, med uppdraget att se över vad som var åtgärdat sedan 2003.

Vi kunde konstatera att en del åtgärder genomförts, att en del åtgärder var under arbete och att en del återstod att göra.

Arbetsgång

Den 15 november 2005 träffades projektgruppen för att planera arbetet.

Arbetet inleddes med en uppstart i Valhall den 17 november då kommunens handikappföreningar och en del kommunala tjänstemän träffades för att gå igenom det ursprungliga programmet, se över vilka

åtgärder som genomförts och diskutera sammansättningen av arbetsgrupperna. Samtliga handikapporganisationer erbjöds att ingå med representanter i arbetsgrupperna.

Vid årets första kommunfullmäktigesammanträde, den 30 januari, redovisades de genomförda åtgärderna sedan 2003 för ledamöterna.

Den 10 januari träffades arbetsgrupperna för att börja arbetet med revideringen. Arbetsgrupperna träffades under 3 tillfällen.

Förslaget till revidering av programmet sändes ut på remiss till kommunens olika verksamheter, till handikapporganisationerna och till pensionärsföreningar.

När remissomgången avslutades träffades projektgruppen en gång till för sammanställning innan programmet sändes till kommunstyrelsen för förslag till beslut till kommunfullmäktige.

UPPFÖLJNING

Tillgänglighetsprogrammet skall uttrycka kommunens allmänna policy i handikappfrågor. Det skall vara starten på en kontinuerlig process som leder till bättre villkor för människor med funktionsnedsättning. Programmet skall också fungera som ett effektivt styrinstrument för arbetet i de olika förvaltningarna och som en uppslagsbok över handikappolitiska mål.

För att underlätta uppföljningen innehåller varje avsnitt krav på åtgärder, tidplan, kostnadsbeskrivning samt uppgift om vem som är ansvarig för att åtgärderna genomförs.

Samtliga nämnder och styrelser har ett totalansvar för att handikappaspekter kommer in som en naturlig del i all verksamhetsplanering – i all projektering och all planering ska handikapperspektivet finnas med.

UTVÄRDERING OCH REVIDERING

För att få ett säkert underlag för hur väl programmets mål förverkligas, måste en kontinuerlig utvärdering ske.

Tillgänglighetsprogrammet för Hultsfreds kommun, gäller fram till 2008. Kommunstyrelsen och Kommunala handikapprådet har ansvaret för att programmet följs upp, utvärderas och revideras år 2009 och därefter vart tredje år.

Uppföljning skall ske varje år.

REFERENSLITTERATUR

Bemötandeutredningen

Bengt Lindqvists bemötandeutredning "Lindqvists nia" – nio vägar att utveckla bemötandet av personer med funktionshinder, SOU 1999:21. Utredningen finns även i lättläst version, på talkasett och i punktskrift. Kan beställas från Fakta info Direkt, Kundservice
Tfn. 08-587 671 00, fax. 08-587 671 71, e-post. order@faktainfo.se

Bygg ikapp handikapp

En handbok och uppslagsbok med detaljerade beskrivningar om hur man skapar en tillgänglig och användbar omgivning. Utgiven av AB Svensk Byggtjänst och Handikappinstitutet. Kan beställas från AB Svensk Byggtjänst, 113 87 Stockholm.
Tfn. 08-734 50 00, e-post. kundtjanst@byggstjanst.se

Bygg för alla

Ett studiematerial om hur vi kan göra den byggda miljön tillgänglig och användbar för människor med funktionshinder. Framtagen i samarbetsprojektet *Bygg klokt*. Utgiven av AB Svensk Byggtjänst och NHR. Kan beställas från AB Svensk Byggtjänst, 113 87 Stockholm.
Tfn. 08-734 50 00, e-post. kundtjanst@byggstjanst.se

FN:s standardregler

Finns utgivna av Socialdepartementet och Utrikesdepartementet 1995. Kan beställas från Fritzes förlag.
Tfn. 08-690 91 90

Från patient till medborgare

En nationell handlingsplan för handikappolitiken. Regeringens proposition 1999/2000:79. Beställning: Riksdagens tryckeriexpedition, 100 12 Stockholm.
Tfn. 08-786 58 10, fax. 08-786 61 76

Gator för alla

Ett hjälpmedel för planering av all gatumiljö. Innehåller råd och anvisningar om hur tekniska problem kan lösas. Boken är bra för såväl brukare som beslutsfattare.

Utgiven av Kommunförbundet.

Kan beställas från Kommentus förlag, 117 99 Stockholm.

Tfn. 08-709 59 90, fax. 08-709 59 80, beställningsnummer: 7099-202-9

Tänkte inte på det...

Kommunhandbok om hur man skapar ett tillgängligare samhälle.

Handikappombudsmannen.

Tfn. 08-20 17 70, texttel. 08-21 39 39

Salamanca-deklarationen

En Unesco-deklaration, antagen av Internationella konferensen om specialundervisning: tillgång och kvalitet, i Salamanca, Spanien, 1994. Handlar om principer, inriktning och praxis vid undervisning av elever med behov av särskilt stöd, samt en handlingsplan. Målet ska vara "en skola för alla".

Kan rekvireras kostnadsfritt från Svenska Unesco-rådet, 103 33 Stockholm Tfn. 08-405 10 00

ORGANISATION - gruppsammansättning

Projektgrupp: Bo Bergman, kommunalråd
 Magnus Blomberg, kanslichef
 Elsy Larsson, AssistCenter, DHR och handikapprådet
 Erin Hellsten, DHR
 Walde Pettersson, tekniska kontoret
 Ann-Marie Blixt kultur- och fritidskontoret
 Bengt Nilsson, ordförande i socialnämnden och lokala handikapprådet.
 Edgar Hofvergård, ordförande i miljö- och byggnadsnämnden och ledamot i lokala handikapprådet.
 Bo Rinaldo, tekniska kontoret
 Göran Pettersson, miljö- och byggnadskontoret
 Ingrid Bågvik, specialpedagog för kommunens skolor
 Ann Persson, AssistCenter

Referensgrupp: Kommunala handikapprådet

Arbetsgrupper:	Regel 1	ökad medvetenhet,
	Regel 4	stöd och service
I.	Regel 5	tillgänglighet,
	Regel 12	religion
	Regel 14	policy och planering
	Regel 16	ekonomisk politik
	Regel 18	handikapporganisationer,
	Regel 19	personalutbildning
	Erin Hellsten, Sven Svensson, Bengt Nilsson, Veronika Lendvai Margaretha Ottosson	De handikappades riksförbund (DHR) Synskadades Riksförening (SRF) Reumatikerföreningen (R) Hjärt- och lungsjukas förening (HLF) Föreningen utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna (FUB)
	Marie Elgstrand Ann Persson	Rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU) AssistCenter
II.	Regel 3	rehabilitering,
	Regel 5	tillgänglighet,
	Regel 6	utbildning,
	Regel 7	arbete,
	Regel 8	ekonomisk och social trygghet
	Regel 9	Familjeliv och personlig integritet
	Regel 13	Kunskap och forskning
	Regel 22	Internationellt samarbete
	Elsy Larsson	De Handikappades Riksförbund (DHR)_och AssistCenter
	Rose-Marie Ärleskog Siv Wredberg	Svenska pensionärsföreningen Pensionärernas Riksorganisation
	Ann-Charlotte Andersson	Föreningen EI- och bildskärmskadade (FEB)
	Lena Karlborg Ethel Svensson	Personlig assistent Synskadades Riksförbund (SRF)
	Ulla-Britt Hofvergård	Hjärt- och lungsjukas förening (HLF)
III.	Regel 2	medicinsk vård och behandling
	Regel 5	tillgänglighet
	Regel 10	kultur
	Regel 11	rekreation och idrott
	Regel 15	lagstiftning

Regel 17 Regel 21	samordning tekniskt och ekonomiskt samarbete
Erik Lundgren	Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
Sture Persson Rose-Marie Creutz,	Rörelsehindrade barn och ungdomar
Erin Hellsten, Ann-Charlott Andersson, Sture Persson, Margareta Ottosson,	De Handikappades Riksförbund Elöverkänsligas Förbund Sveriges Pensionärsförbund Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna

SLUTSATSER

Det har genomgående funnits en god vilja och ett engagemang inom såväl handikapprörelsen som i de kommunala förvaltningarna. Arbetsättet har betytt en kommunikation där lärdomar har dragits och nya infallsvinklar upptäckts.

Den process, som ska syfta till att flytta fram positionerna för människor med funktionsnedsättning, måste anses redan ha kommit igång och/eller förstärkts på många håll, genom arbetet med programmet.